

REVISIONSRAPPORT

GRANSKNING AV DELÅRSRAPPORT AUGUSTI 2022

Revisionskontoret
Moa Karnström
Kommunal revisor
Dnr: REV/33/2022

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	BAKGRUND.....	3
3	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	4
4	AVGRÄNSNING.....	4
5	REVISIONSKRITERIER.....	4
6	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
7	METOD	5
8	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
8.1	LAGENS KRAV OCH GOD REDOVISNINGSSSED	5
8.1.1	Förvaltningsberättelsen.....	5
8.1.2	Redovisningsprinciper.....	7
8.1.3	Resultat- och balansräkning.....	8
8.1.4	Drift- och investeringsredovisning.....	9
8.1.4.1	Budgetavvikelser per nämnd	10
8.2	GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING.....	11
8.2.1	INSATSOMRÅDEN	11
8.3	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER.....	16
9	KVALITETSSÄKRING	16
10	UNDERTECKNANDE.....	16

1 SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut per augusti 2022. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Kommunallagen (KomL), Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), Rådet för kommunal redovisning (RKR) och God redovisningssed.

Vår sammanfattande bedömning är att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömning i delårsrapporten är att balanskravet uppnås sett till det enskilda året 2022 och att det ackumulerade negativa balanskravsresultatet kommer att återställas under förutsättning att den ekonomiska årsprognosen infrias.

I delårsrapporten görs bedömningen att regionen är på god väg att uppnå målen för god ekonomisk hushållning då flera aktiviteter pågår enligt plan och bör nås innan årets slut. Av tretton prioriterade insatsområden bedöms tre vara tillfredsställande och övriga inte helt tillfredsställande. Av de fyra finansiella målen har två bedömts som tillfredsställande, ett som inte helt tillfredsställande och ett som otillfredsställande.

Utifrån det sätt som regionstyrelsen har valt att definiera mål och uppföljning av god ekonomisk hushållning anser vi att det är tveksamt om regionen når en god ekonomisk hushållning.

Bedömningen grundar sig bland annat på följande iakttagelser och bedömningar:

- Det prognostiserade resultatet för 2022 är positivt och täcker det ackumulerade negativa balanskravsresultat motsvarande 118 mkr från 2019 som enligt kommunallagen ska återställas senast 2022.
- Investeringar motsvarande 72,8 mkr har genomförts varav 4,7 mkr utanför ram. 68,2 mkr av investeringsbudgeten prognostiseras att omdisponeras till 2023 vilket betyder att 178,2 mkr förväntas investeras under återstoden av 2022. Eftersom endast 68 mkr har genomförts efter åtta månader anser vi att det finns en osäkerhet om investeringar kommer att genomföras enligt plan.
- Av målen i de tre övriga strategierna; länets utveckling, vård och våra medarbetare har 34 av 121 mål uppnåtts per augusti enligt delårsrapporten. Även avseende dessa saknar vi en tydlig bedömning av om målen förväntas nås vid årets slut och kan därför inte göra någon bedömning av om verksamhetsmålen kommer att uppnås under året.
- Vi anser att den bristande tillgängligheten är bekymmersam och instämmer inte i regionstyrelsens bedömning om att insatsområdet ”Hög tillgänglighet och kontinuitet” ska vara gulmarkerad i delårsbokslutet. Vår bedömning är att den borde vara rödmarkerad.
- Verksamhetsmålet som handlar om att regionen långsiktigt ska försörja verksamheten med rätt kompetens, redovisas som delvis uppnått. En genomgång av verksamhetsmål och områdenas verksamhetsberättelser visar på att problemet med kompetensförsörjning kvarstår. Vår bedömning är att resultatet inte är förenligt med fullmäktiges uppdrag och att den borde vara rödmarkerad.
- Vi bedömer att det saknas effektiviseringsåtgärder i den omfattning som fullmäktige beslutat om i regionplanen. Införandet av ökad digitalisering och förändrade arbets sätt har inte genomförts i enlighet med fullmäktiges uppdrag, vilket vi anser är otillfredsställande. För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans och ökad tillgänglighet är det viktigt att dessa delar implementeras i verksamheten.

2 BAKGRUND

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även resultatet i delårsrapporten bedömas. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av regionens verksamhet och resultat efter föregående räkenskapsårs utgång.

Regionen ska formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska bedöma om resultaten i den delårsrapport som enligt KomL 11 kap. 16 § ska behandlas av fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat, inklusive mål för god ekonomisk hushållning.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen av delårsrapporten är att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att enligt KomL 12 kap. 2 § bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar regionstyrelsen och samtliga nämnder inom Region Jämtland Härjedalen. Granskningen av den sammanställda redovisningen görs på en övergripande nivå.

5 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallag (KomL)
- Kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR) kap 13
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation (RKR) R17, Delårsrapport
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport
- Regionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning

6 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Ansvarig nämnd är regionstyrelsen för Region Jämtland Härjedalen.

7 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårsrapportens förvaltningsberättelse och redovisning av måluppfyllelse. Avseende den finansiella delen har en översiktlig granskning gjorts av resultat- och balansräkningen med fokus på väsentliga förändringar mellan åren. Ett urval av specifikationer med tillhörande underlag har granskats för att verifiera existens av tillgångar och skulder. Stickprovskontroller har gjorts av att större belopp har periodiserats utifrån anvisningar samt att gränsdragningen mellan driftkostnader och investeringsutgifter följer regionens riktlinjer.

Information har också inhämtats muntligt och per email med berörda tjänstemän.

8 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

8.1 LAGENS KRAV OCH GOD REDOVISNINGSSSED

Enligt 13 kap. 2 § LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Enligt RKR R17 ska dessutom en samlad – men översiktlig – beskrivning av kommunens/regionens drift och investeringsverksamhet ingå. Vidare framgår att samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen ska tillämpas vid upprättande av delårsrapporten.

Region Jämtland Härjedalen har valt att upprätta delårsrapporten för perioden januari till och med augusti vilket är i enlighet med lagens krav.

Regionstyrelsen har överlämnat rapporten inom lagstadgad tid till fullmäktige.

8.1.1 Förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsens utformning regleras i RKR R15. Enligt RKR R17 behöver delårsrapporten inte innehålla en fullständig förvaltningsberättelse utifrån kraven i RKR R15, utan bara en förenklad förvaltningsberättelse. Den förenklade förvaltningsberättelsen ska minst innehålla följande avsnitt:

- *Händelser av väsentlig betydelse* som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- Upplysningar om *kommunens förväntade utveckling* avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- En redovisning av hur *helårsprognosen* förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En bedömning av *balanskravsresultatet* utifrån helårsprognosen.

Förvaltningsberättelsen i regionens delårsrapport följer i stort sett den rubricering som anges i RKR R15 och som avser årsredovisningen, vilket innebär en högre ambitionsnivå än vad som följer av RKR R17. Undantaget är avsnitten "Översikt över verksamhetens utveckling" samt "Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten" som saknas men det finns inget krav på att dessa avsnitt ska ingå i delårsrapporten.

Avsnittet "Verksamhetens resultat jämfört med budget" har lagts under rubriken "God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning". Den förenklade förvaltningsberättelsen enligt RKR R17 ska innehålla följande avsnitt:

Händelser av väsentlig betydelse

Händelser av väsentlig betydelse redovisas under egen rubrik. Avsnittet innehåller framförallt en redogörelse för pandemins och krigets effekter på verksamheten under 2022. Ökade medel för lönerrevision för vissa yrkesgrupper inom 24/7-verksamheten. Tre stämningssökningar finns hos Tingsrätten (en ny 2022). Inget har varit uppe i rätten ännu. Omförhandling av avtal med Norrtåg AB vilket ger ökade kostnader.

Tre nya enheter har etablerats inom regionstaben – projektkontoret, informationsförvaltning och telefonväxel i egen regi.

Upplysningar om regionens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen innehåller en separat rubrik ”God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning”. En utvärdering görs utifrån regionens fyra strategier, där ekonomi och verksamhetsresultat är en av strategierna. Avsnittet avslutas med en slutsats och bedömning utifrån måluppfyllelsen per sista augusti.

Det finns även ett avsnitt ”Förväntad utveckling” med en beskrivning av svårigheter att prognostisera resultatet för 2022 mot bakgrund av tillkommande intäkter och kostnader för bland annat pandemin och finansmarknaden. En krisledning för kompetensförsörjning har tillsatts för att hitta lösningar på den svåra bemanningssituationen. Det finns även en beskrivning av organisationsförändringar inom regionala utvecklingsnämnden att en Kollektivtrafiknämnd införs 2023.

God ekonomisk hushållning beskrivs närmre under rubrik 8.2.

Redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den fastställda budgeten

Akkumulerad budgetavvikelse och helårsprognos redovisas under rubriken ”Verksamhetens resultat jämfört med budget” och beskrivs närmre under avsnittet 8.1.4.1.

Balanskravsresultat utifrån helårsprognosen

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Enligt kommunallagen 11 kap 12 § ska fullmäktige anta en åtgärdsplan för hur en reglering av ett negativt balanskravsresultat ske se. En beskrivning och analys av balanskravsresultatet återfinns under separat rubrik, ”Balanskravsresultat”.

Kortsiktiga upp- och nedgångar i marknadsvärden på värdepapper ska inte påverka förutsättningarna att uppnå balanskravet, därför ska dessa effekter rensas i balanskravsutredningen. Regionen har bruttoredovisat istället för nettoredovisat dessa realiserade vinster och förluster i värdepapper i balanskravsutredningen. I övrigt är balanskravsutredningen korrekt uppställd.

Efter nedskrivningen motsvarande 728 mkr i 2020 års bokslut uppgår det ackumulerade balanskravsresultatet till -118 mkr enligt årsredovisningen 2021. Av dessa avser hela beloppet 2019 som enligt kommunallagen ska återställas under 2022. Det prognostiserade balanskravsresultatet för 2022 uppgår till 149 mkr vilket innebär att hela underskottet återställs om prognosen uppfylls.

Fullmäktige har, utöver ovanstående beskrivning, inte antagit någon konkret åtgärdsplan för att reglera det negativa balanskravsresultatet.

Övriga uppgifter i förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsen innehåller även följande delar:

- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Väsentliga personalförhållanden

Bedömning

- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen är utformad enligt RKR R17.
- Enligt rekommendationen behöver delårsrapporten endast innehålla en förenklad förvaltningsberättelse och vi bedömer att omfattningen är i nivå med tidigare år.
- Det prognostiserade resultatet för 2022 är positivt och täcker det ackumulerade negativa balanskravsresultat motsvarande 118 mkr från 2019 som enligt kommunallagen ska återställas senast 2022.

8.1.2 Redovisningsprinciper

Enligt RKR 17 ska det framgå att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har förändrats, en beskrivning av karaktären och effekten på förändringen.

Det ska även finnas ett antal övriga upplysningar:

- Säsongsvariationer eller cykliska effekter,
- Erhållna men ännu ej intäktsredovisade generella statsbidrag,
- Karaktär och storlek på jämförelsestörande och extraordinära poster,
- Effekter och ändrade uppskattningar och bedömningar,
- Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser.

Delårsrapporten innehåller ett uttalande om att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts som i den senaste årsredovisningen. Avsnittet är i enlighet med vad som framgår av RKR R15. Upplysningar gällande säsongsvariationer eller cykliska effekter har förtydligats mot föregående år. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar avseende pensionsskultsberäkningen föregående år har upplysts om.

Skillnaden mellan utfallet i delårsrapporten (+168 mkr) och helårsprognosen (+68 mkr) förklaras delvis under avsnittet "Resultat och ekonomisk ställning". Det framgår att ökade bidrag och skatteintäkter möter de ökade kostnaderna och att orealiserade förluster påverkar prognosen, men att "Det rådande världsläget och inflation gör det osäkert att förut säga påverkan på ekonomin...".

Ansvarsförbindelse för pensioner och särskild löneskatt samt avsättning till pensioner redovisas i tabell under avsnittet "Viktiga förhållanden för resultat och ställning" och det finns kommentarer kring förändring av portföljsammansättning samt hur värdet på pensionsavsättningen påverkats av utvecklingen på de finansiella marknaderna. Förändringen påverkar avsättningen till pensioner som redovisas på balansräkningen medan ansvarsförbindelsen är i nivå med tidigare år.

Bedömning

- Vi bedömer att redovisningsprinciperna i allt väsentligt följer RKR:s rekommendationer.

8.1.3 Resultat- och balansräkning

I LKBR finns angivet vilka delar som ska ingå i resultat- och balansräkning samt vilka jämförelsetal som ska finnas med.

Resultaträkning; för varje post eller delpost redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår.

Balansräkning; för varje post eller delpost i balansräkningen ska redovisas belopp för motsvarande post i närmast föregående räkenskapsårs utgång.

Resultaträkning

Resultaträkningen följer uppställningen i LKBR och jämförelsetal har redovisats enligt RKR R17.

Resultatet i delårsrapporten uppgår till +168 mkr vilket är 136 mkr lägre än motsvarande period föregående år. Det lägre resultatet kan i stort sett hänföras till orealiserade förluster på värdepapper som återfinns under posterna finansiella intäkter och kostnader, samt lägre verksamhetsintäkter och högre skatteintäkter.

Verksamhetens nettokostnader har totalt sett ökat med 6 % även skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 6 %. Verksamhetens intäkter har minskat med 8 % jämfört med motsvarande period föregående år men om man slår ihop samtliga intäkter, dvs. verksamhetens intäkter samt skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår ökningen till 2 %.

För att kunna jämföra kostnadsökningar mellan åren bör jämförelsestörande poster räknas bort. När det gäller bruttokostnadsökningen har den jämförande störande posten pensionsavsättningar inte exkluderats. Bruttokostnaden har ökat med 5,6 % exklusive jämförelsestörande posten jämfört mot 2 % som framgår av delårsrapporten.

Trots en ökning av personalkostnaderna så ökar även kostnaden för inhyrd personal. Personalkostnaderna exklusive pensioner har ökat med 4,4 % (69 mkr). Kostnaden för inhyrd personal har ökat med 28 % (25 mkr) trots målen om att minska andelen inhyrd personal. Regionens egen analys avseende personal- och hyrpersonalkostnader skulle kunna vara tydligare kring varför båda dessa kostnadslag ökar samtidigt.

Övriga kostnader har även de ökat, till exempel köp av vård 16 %, övriga tjänster (utom inhyrd personal) 15% samt läkemedel 7 %.

Slutsatsen utifrån ovanstående är att målet om att minska bruttokostnaderna med 2,1% inte nås. Rensat från den jämförelsestörande posten pensionsavsättning föregående år uppgår ökningen till 5,6 % där de flesta kostnader har ökat.

Balansräkning

Balansräkningen följer uppställningen i LKBR, jämförelsetal har redovisats enligt RKR R17.

Soliditeten visar betalningsförmågan på lång sikt. Regionens betalningsförmåga har förbättrats efter nedskrivning av det ackumulerade negativa balanskravsresultatet och uppgår till +3,9 %.

Likviditeten har förbättrats med 46 mkr och uppgår till 801 mkr per augusti. I delårsrapporten är uppgiften om att likviditeten förbättrats med 162 mkr felaktig. Amortering av låneskulden om 50 mkr har gjorts och en ytterligare amortering på 50 mkr planeras till december 2022. Den totala låneskulden uppgår till 240 mkr.

Under 2022 har 130 mkr avsatts till pensionsportföljen och den totala pensionsportföljen uppgår till 1 081 mkr jämfört med de totala pensionsförpliktelserna som uppgår till 3 956 mkr. Konsolideringsgraden uppgår till 27 %, vilket kan jämföras mot årsbokslutet 2021 då den uppgick till 26 %.

Till merparten av balansposterna har huvudboksbilagor och specifikationer upprättats. I många fall är specifikationerna och underlagen bristfälliga då det inte tydligt framgår vilka uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen. En förteckning över identifierade brister har överlämnats till ekonomienheten.

Bedömning

- Vår bedömning är att delårsrapporten omfattar alla förväntade delar när det gäller balans- och resultaträkning och att jämförelsetal och de ingående posterna har redovisats korrekt.
- Delårsrapporten kan med fördel kompletteras med mer utförliga analyser av förändringar mellan åren. Speciellt viktigt blir detta om det har varit stora förändringar i verksamheten eller jämförelsestörande poster som medför att jämförelser utan förklaringar kan bli missvisande. Vi anser också att kostnader för bemanning oavsett om det är egen personal eller inhyrd personal bör redovisas och analyseras tillsammans.

8.1.4 Drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsredovisning regleras i LKBR 10 kap 2 § samt RKR R14.

Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Innevarande och föregående års utfall ska redovisas brutto (intäkter och kostnader) och jämföras med budget. Större avvikelser mellan årets och föregående års utfall samt budget ska kommenteras i förvaltningsberättelsen.

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens/regionens investeringsverksamhet. Investeringsredovisningen ska göra det möjligt för fullmäktige att jämföra beslutade/beräknade totalutgifter och anslag mot utfall. Fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Investeringsredovisningen ska omfatta även de kommunala koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning återfinns som en egen rubrik och innehåller de uppgifter som krävs enligt LKBR och RKR. Investeringar över 5 mkr särredovisas och både årets budget/utfall och ackumulerad budget/utfall framgår. Den totala investeringsbudgeten för 2022 inklusive överföringar från 2021 uppgår till 314,5 mkr. I bilagan finns kommentarer till de enskilda större objekten samt en prognos över hur mycket som förväntas överföras till 2023. Per augusti har investeringar motsvarande 72,8 mkr genomförts eller är pågående varav 4,7 mkr utanför ram. 68,2 mkr av investeringsbudgeten prognostiseras att omdisponeras till 2023 vilket betyder att 178,2 mkr förväntas investeras under återstoden av 2022.

Investeringsredovisningen följer den föreslagna uppställningen i RKR R14 men vi menar att den med fördel skulle kunna summeras för att bli mer överskådlig och att redovisningen av totalbudget/totalutgift endast är nödvändigt för de större objekt som löper över flera år.

Driftredovisning

Driftredovisning återfinns som egen rubrik och innehåller de uppgifter som krävs. Det saknas en helårsprognos på nämndnivå, vilket inte är något krav men skulle öka informationsvärdet i rapporten. Helårsprognos framgår inte heller i löpande text.

8.1.4.1 Budgetavvikelser per nämnd

Totalt är det en positiv budgetavvikelse om 70 mkr mot budget per augusti där de största avvikelserna finns hos hälso- och sjukvårdsnämnden med -43 mkr och regionstyrelsen +96 tkr.

Budgetavvikelser på nämndnivå granskas mer utförligt inom ramen för den grundläggande granskningen. Nedan följer en kortfattad beskrivning per nämnd.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har en positiv budgetavvikelse på 96 mkr, efter justering för ersättningar mot hälso- och sjukvårdsnämnden. Regionstaben uppvisar ett överskott på 5 mkr. Vårdval har en positiv avvikelse med 10 mkr. Område regiondirektör redovisar en positiv avvikelse med 82 mkr som avser lägre kostnader avseende personal, bland annat på grund av vakanta tjänster, samt att prioriteringar i regionplan ej hunnits med. Av ökade riktade statsbidrag har 29 av 35 mkr överförts till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämndens verksamheter uppvisar ett totalt underskott på 43 mkr mot budget. Regionledningen har under augusti beslutat att internt omföra 29 mkr av de riktade statsbidragen från regionstyrelsen direkt till hälso- och sjukvårdsnämnden. Det innebär att nettokostnaderna för hälso- och sjukvårdsnämnden blir lägre och att nämnden redovisar en budgetavvikelse motsvarande -43 mkr per augusti jämfört med -72 mkr innan överföringen. Avvikelsen gäller i huvudsak personalkostnader inklusive inhyrd personal, köpt riks- och regionvård samt sjukvårdsmaterial. Av nämndens delårsrapport framgår att personalfrågan är fortsatt svår och att hyrpersonal och köpt vård förväntas fortsätta behövas i stor utsträckning.

Regionala utvecklingsnämnden

Nämndens verksamheter uppvisar ett totalt överskott på 4 mkr mot budget. Av nämndens delårsrapport framgår att kultur och bildning har en lågintensiv period under sommaren, men att kollektivtrafiken har ett underskott. Vidare framgår att hösten 2022 förväntas medföra att överskottet konsumeras till ett underskott om -11 mkr.

Bedömning

- Vi bedömer att drift- och investeringsredovisning har redovisats enligt RKR 17.
- Driftredovisningen kan utvecklas med uppgift om prognos per nämnd, både i tabellform och i de skriftliga kommentarerna.
- Investeringsredovisningen kan med fördel summeras för att bli mer överskådlig och redovisningen av totalbudget/totalutgift kan koncentreras till de större objekt som löper över flera år.
- Investeringar motsvarande 72,8 mkr har genomförts varav 4,7 mkr utanför ram. 68,2 mkr av investeringsbudgeten prognostiseras att omdisponeras till 2023 vilket betyder att 178,2 mkr förväntas investeras under återstoden av 2022. Eftersom endast 68 mkr har genomförts efter åtta månader anser vi att det finns en osäkerhet om investeringar kommer att genomföras enligt plan.

8.2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, stiftelser, föreningar m.fl. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.¹

De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges i budget. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.²

För 2022 görs regionstyrelsens bedömning om god ekonomisk hushållning utifrån resultatet av de fyra strategierna i regionplanen; länets utveckling, vård, våra medarbetare samt ekonomi. Under strategi för ekonomi ingår det som benämns som finansiella mål i regionplanen.

Regionfullmäktige har i oktober 2021 (RS/577/2021) antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Regionstyrelsen har i delårsrapporten för augusti 2022 bedömt att Region Jämtland Härjedalen är på god väg att uppnå god ekonomisk hushållning i förhållande till fullmäktiges mål.

8.2.1 INSATSOMRÅDEN

Regionfullmäktige har i regionplanen beslutat om fyra strategier och 13 prioriterade insatsområden, vilka framgår av följande tabeller.

Utifrån strategier och prioriterade insatsområden ska regionstyrelsen och nämnderna formulera politiska verksamhetsmål i sina verksamhetsplaner. Sammantaget uppgår verksamhetsmålen till 135 stycken (62 verksamhetsmål 2021).

I likhet med tidigare år är inte alla mål mätbara. De flesta verksamhetsmål som saknar mätetal kopplas istället till en aktivitet som ska indikera om målet uppnåtts. Några mål saknar målvärde.

Återredovisningen sker i form av tre olika färger där grönt indikerar att målet har uppnåtts och rött att målet inte kommer att nås. Gul markering innebär att pågående aktiviteter sker i rätt riktning.

Enligt regionens styrmodell skall samtliga mål kopplas till god ekonomisk hushållning. Detta innebär att samtliga verksamhetsmål inkluderas i bedömningen av om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om, samt möjligheterna att uppnå målen för helåret.

Strategi för länets utveckling

Här återfinns mål som ska spegla befolkningsaspekter där Region Jämtland Härjedalen kan bidra. De prioriterade insatsområdena verkställs främst av regionala utvecklingsnämnden, men även av regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Inom de fem strategiska målen finns totalt 59 verksamhetsmål, varav 15 är uppfyllda, 13 är pågående aktiviteter i rätt riktning, 10 har inte uppnåtts och 21 har inte kunnat mätas. Fördelningen av verksamhetsmålen inom respektive insatsområde visas i tabellen nedan.

¹ Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 1 §

² Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 6 §

Strategi för länets utveckling				
Utvecklingskraft i hela länet	5	5	2	2
Infrastruktur och kommunikationer för framtiden	2	1	0	0
Ett dynamiskt kulturliv för demokrati, attraktionskraft och livskvalitet	2	2	2	1
Ett friskare liv	4	5	4	8
En hållbar miljö	2	0	2	10
Totalt antal verksamhetsmål	15	13	10	21

För insatsområdet "Utvecklingskraft i hela länet" saknas i stor utsträckning mätetal utan har "genomförd aktivitet" som målvärde. Bedömning av måluppfyllelsen i delårsrapporten när det gäller dessa insatsområden blir därmed till stora delar en subjektiv bedömning. Flera mål saknar målvärden, har målvärden som bedöms på helår eller har målvärden som inte går att utläsa vad det innebär. Till stor del pågår aktiviteter varför insatsområdet bedöms som pågående och blir gulmarkerat i delårsrapporten.

Regionens bedömning är att insatsområdet "Infrastruktur och kommunikation för framtiden" har uppnåtts. Vi noterar att det bara är tre mål varav de två som bedömts som uppfyllda antingen saknar målvärde eller har ett ottydligt målvärde, vilket gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen. För "förbättra förutsättningarna för bredbandsutbyggnad i länet" är målvärdet "minst 4 st", men vad som ska vara fyra av går ej att utläsa. Avseende att "öka det kollektiva resandet" saknas målvärde och utfall vilket gör det svårt att mäta måluppfyllelse.

Även för områdena "Ett dynamiskt kulturliv...", "Ett friskare liv" och "En hållbar miljö" är det många ottydliga eller saknade målvärden. Bedömning av måluppfyllelsen blir därmed till stora delar subjektiv. Det saknas också underlag för att kunna bedöma måluppfyllelsen i flera fall. För området miljö mäts de flesta målen på helår.

Vi anser att uppföljningen i begränsad omfattning speglar fullmäktiges insatsområde "Ett friskare liv". Det framgår inte av uppföljningen om folkhälsoarbetet bedrivits systematiskt och målinriktat, om hälsan är jämlik för hela befolkningen eller om invånares delaktighet tagits tillvara. De mätetal som kopplas till verksamhetsmålen är också väldigt avgränsade.

Strategi för vård

Strategi för vård handlar om God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen och Hög tillgänglighet och kontinuitet. Inom de två prioriterade insatsområdena finns totalt 40 verksamhetsmål, varav 10 är uppfyllda, 15 är pågående aktiviteter i rätt riktning, 13 har inte uppnåtts och 2 har inte kunnat mätas. Fördelningen av verksamhetsmålen inom respektive insatsområde visas i tabellen nedan.

Strategi för vård				
God och Nära vård i hela Jämtland Härjedalen	6	9	10	2
Hög tillgänglighet och kontinuitet	4	6	3	0
Totalt antal verksamhetsmål	10	15	13	2

Vi anser att uppföljningen i begränsad omfattning återredovisar fullmäktiges prioriterade insatsområde om "God och nära vård". Enligt insatsområdet pekas primärvården ut att vara grunden för en god och nära vård. Primärvården ska också vara en sammanhållen länk för patienten och primärvårdens andel av resurserna ska öka. I återredovisningen i delårsbokslutet saknas i stor utsträckning redovisning om och hur detta har uppnåtts eller hur detta förväntas uppnås.

Av regionplanen framgår att digitala tjänster och nya arbetssätt ska implementeras för att uppnå ökad tillgänglighet och effektivare verksamhet. Inget av de verksamhetsmål som är fastställda relaterat till detta har nåtts. Vårdverksamheten har utmaningar med IT- tekniken vilket medfört en återgång till traditionella arbetssätt med fler fysiska besök. Fördröjningen av omställning till ökad digitalisering och nya arbetssätt kan innebära en risk för att målet om en ekonomi i balans, samt tillgänglighetsmålen inte nås.

Av insatsområdet framgår också att riskmedvetenhet och skadeförebyggande arbete är av stor vikt för att uppnå säker vård. Det finns ett fåtal mål relaterat till detta, 85 % av områdena tillämpar ”Gröna korset” och det saknas möjlighet att avgöra uppfyllandegraden avseende patienter på särskilda boenden som tilldelas fast vårdkontakt.

Utfallet av andelen oplanerade återinskrivningar uppgår till 18 % vilket indikerar på brister i utskrivningsprocessen och/eller brister inom den öppna hälso- och sjukvården.

Enligt fullmäktiges prioriterade område tillgänglighet ska vårdgarantin uppnås och ett aktivt arbete ska bedrivas för att uppfylla den förstärkta vårdgarantin för barn- och ungdomspsykiatri. Enligt delårsbokslutet finns stora brister inom den specialiserade vården. När det gäller vårdgarantin för behandlingar genomförs enbart 32 % och för ett första besök 47 %. Målet om att få en medicinsk bedömning inom primärvården inom tre dagar uppgår till 81 %. Inom barn- och ungdomspsykiatri är första besök inom 30 dagar endast 19 %. Redovisning av o:an, dvs telefontillgängligheten till hälsocentralen, saknas i delårsbokslutet.

Strategi för våra medarbetare

Strategi för våra medarbetare handlar om att; Säkra långsiktig kompetensförsörjning, Aktivt medarbetarskap och ledarskap samt Hälsöfrämjande arbetsmiljö. Regionstyrelsen ska ha hand om regionövergripande frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivar och dess arbetstagare. Regionstyrelsen har också arbetsgivaransvar för regionens personal med undantag för personal på patientnämndens kansli och revisionskontoret.

Inom de tre prioriterade insatsområdena finns totalt 22 verksamhetsmål, varav 9 är uppfyllda, 5 är pågående aktiviteter i rätt riktning, 4 har inte uppnåtts och 4 har inte kunnat mätas. Fördelningen av verksamhetsmålen inom respektive insatsområde visas i tabellen nedan.

	Strategi för våra medarbetare				
	Säkra långsiktig kompetensförsörjning	2	0	1	4
	Aktivt medarbetarskap och ledarskap	5	1	0	0
	Hälsöfrämjande arbetsmiljö	2	4	3	0
	Totalt antal verksamhetsmål	9	5	4	4

Det strategiska målet riktar sig framförallt till regionstyrelsen som ansvarig för regionövergripande arbetsgivarfrågor.

Målet som handlar om att regionen långsiktigt ska försörja verksamheten med rätt kompetens, redovisas som delvis uppnått. De sju fastställda verksamhetsmålen handlar om antal anställda, verksamhetsförlagd utbildning samt hybridarbete och arbetshubbar. Fyra av dem saknar målvärde och därför kan inte uppfyllandegraden bedömas. För de två som är markerade som grön så saknar den ena målvärde och bör därför redovisas som ej mätbar och för den andra framgår inte tydligt vad utfallet avser. Målet om att genomföra aktiviteter som bidrar till att möta regionens kompetens redovisas grönt. Det framgår dock inte vad som genomförts och hur det bidragit till att möta behovet av kompetens. En genomgång av områdenas verksamhetsberättelser visar på att problemet med kompetensförsörjning kvarstår.

Måluppfyllelsen bedöms tillfredsställande när det gäller insatsområdet "Aktivt medarbetarskap och ledarskap". Uppföljningen av målet utgår från resultatet från medarbetarenkäten i februari.

Uppföljning av insatsområdet "Hälsofrämjande arbetsmiljö" har angivits som inte helt tillfredsställande. De mätvärden som ligger till grund för återredovisningen är från februari samt sjukfrånvaron per augusti. Generellt uppfylls målen från medarbetarenkäten eller är på rätt väg. Mål om sjukfrånvaron nås inte i någon nämnd och är flera procentenheter högre än målvärde.

Strategi för ekonomi

Strategi för ekonomi handlar om; En ekonomi i balans, God styrning och uppföljning och Investeringar. Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för den ekonomiska utvecklingen och ska arbeta med samtliga prioriterade insatsområden.

Inom de tre insatsområdena finns totalt 14 verksamhetsmål, varav 5 är uppfyllda, 3 är pågående aktiviteter i rätt riktning och 6 har inte uppnåtts. Fördelningen av verksamhetsmålen inom respektive insatsområde visas i nedanstående tabell.

	Strategi för ekonomi				
	En ekonomi i balans	3	1	6	0
	God styrning och uppföljning	0	2	0	0
	Investeringar	2	0	0	0
	Totalt antal verksamhetsmål	5	3	6	0

Verksamhetsmålen sammanfaller till största del med de finansiella målen i nedanstående tabell där målvärden för netto- och bruttokostnadsutvecklingen nås för regionstyrelsen, men inte för hälso- och sjukvårdsnämnden eller regionala utvecklingsnämnden. De mål som finns utöver dessa för insatsområdet "En ekonomi i balans" är att minska andelen inhyrda sjuksköterskor och läkare. Målvärden nås ej och kostnaderna har ökat mot föregående år. För insatsområdet "Investeringar" finns ett verksamhetsmål att återetablera regionens primärvård i Hammerdal, vilket har genomförts.

I regionplanen finns beskrivet, inom insatsområdet "God styrning och uppföljning", att fortsatt arbete med kompetens- och resursförstärkning inom upphandling och inköp krävs. Ingen av nämnderna har emellertid uttolkat fullmäktiges uppdrag i något mål eller aktivitet och därmed saknas också en uppföljning av denna del av insatsområdet.

Finansiella mål

Regionplanen har två finansiella mål. I delårsrapporten benämns mätetalen inom strategi för ekonomi, i löpande text, som finansiella mål;

Finansiella mål	Målvärde	Utfall	Måluppfyllelse
Nettokostnadsutveckling	6,8%	5,9%	När mål. Exkluderat från jämförelsestörande post uppgår det till +10,0% och målet nås ej.
Bruttokostnadsutveckling	-2,1%	2,4%	När ej mål. Exkluderat från jämförelsestörande post uppgår det till +5,5%.
Självfinansieringsgrad av investeringar	100%	359%	När mål. Om budgeterade investeringar skulle ha genomförts per augusti (8/12 av budget) skulle utfallet vara lägre (ca 120%).
Leverantörstrohet	Minst 95%	93%	Inte helt tillfredsställande, men i rätt riktning.

Bedömningen i delårsrapporten är att 2 av 4 mål uppnås per augusti. Målet om nettokostnadsutveckling och självfinansieringsgrad nås och leverantörstrohet är strax under målvärdet. Bruttokostnadsutvecklingen överstiger målvärdet med flera procentenheter.

Om de ökade pensionskostnaderna föregående år exkluderas och betraktas som jämförelsestörande så nås inte målet gällande netto- och bruttokostnadsutvecklingen.

Regionstyrelsen har inte gjort någon bedömning av om de finansiella målen, mätetalen, kommer att uppnås vid årets slut.

Resultatförbättrande åtgärder/effektivisering

I regionplan och budget 2022–2024 framgår att det krävs en förbättrad ekonomi med ett positivt resultat motsvarande 68 mkr år 2022, 20 mkr år 2023 och 38 mkr år 2024 för att kunna återställa balanskravet. Det framgår att det behövs effektiviseringar, driva igenom förändringar för att minska verksamhetens kostnader samt att förbättra soliditeten.

I delårsrapporten finns endast en kort kommentar till de resultatförbättrande åtgärderna där det framgår att "Varje ny anställning, återanställning, verksamhet, aktivitet eller liknande ska noga övervägas innan beslut. Förändringar och avvikelser ska hanteras inom totalram innevarande år". Kommentaren är i enlighet med regionplanen, men inga konkreta åtgärder nämns. Något målvärde för soliditet finns inte, men utfallet nämns under "Resultat och ekonomisk ställning" i delårsrapporten.

Bedömning

- Utifrån det sätt som regionstyrelsen har valt att definiera mål och uppföljning av god ekonomisk hushållning anser vi att det är tveksamt om regionen når en god ekonomisk hushållning.
- Regionstyrelsen har inte gjort någon tydlig bedömning av om de ekonomiska och finansiella målen kommer att nås vid årets slut. Vi kan därför inte bedöma om de ekonomiska och finansiella målen kommer att uppnås för år 2022.
- Om de ökade pensionskostnaderna föregående år exkluderas och betraktas som jämförelsestörande så nås inte målet gällande netto- och bruttokostnadsutvecklingen. Vi menar att regionstyrelsen bör förtydliga mätetalet gällande netto- och bruttokostnadsutveckling så att det framgår om hänsyn ska tas till jämförelsestörande poster eller ej.
- Av målen i de tre övriga strategierna; länets utveckling, vård och våra medarbetare har 34 av 121 mål uppnåtts per augusti enligt delårsrapporten. Även avseende dessa saknar vi en tydlig bedömning av om målen förväntas nås vid årets slut och kan därför inte göra någon bedömning av om verksamhetsmålen kommer att uppnås under året.
- Vi anser att den bristande tillgängligheten är bekymmersam och instämmer inte i regionstyrelsens bedömning om att insatsområdet "Hög tillgänglighet och kontinuitet" ska vara gulmarkerad i delårsbokslutet. Vår bedömning är att den borde vara rödmarkerad.
- Verksamhetsmålet som handlar om att regionen långsiktigt ska försörja verksamheten med rätt kompetens, redovisas som delvis uppnått. En genomgång av verksamhetsmål och områdenas verksamhetsberättelser visar på att problemet med kompetensförsörjning kvarstår. Vår bedömning är att resultatet inte är förenligt med fullmäktiges uppdrag och att den borde vara rödmarkerad.

- Vi bedömer att det saknas effektiviseringsåtgärder i den omfattning som fullmäktige beslutat om i regionplanen. Införandet av ökad digitalisering och förändrade arbets sätt har inte genomförts i enlighet med fullmäktiges uppdrag, vilket vi anser är otillfredsställande. För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans och ökad tillgänglighet är det viktigt att dessa delar implementeras i verksamheten.

8.3 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer sammantaget att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömning i delårsrapporten är att balanskravet uppnås sett till det enskilda året 2022, samtidigt har regionen ett ackumulerat negativt balanskravsresultat motsvarande 118 mkr från 2019 som ska återställas under 2022. Prognosen visar att dessa kommer att återställas och att 31 mkr kvarstår i positivt balanskravsresultat.

Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

Regionens ekonomiska resultat överträffar budget och i delårsrapporten finns en bedömning att de är på god väg att uppnå god ekonomisk hushållning. Utifrån det sätt som regionstyrelsen har valt att definiera mål och uppföljning av god ekonomisk hushållning anser vi att det är tveksamt om regionen når en god ekonomisk hushållning.

9 KVALITETSSÄKRING

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

10 UNDERTECKNANDE

Granskningen har utförts av samtliga medarbetare vid regionens revisionskontor.

Projektansvarig:

Moa Karnström
Sakkunnig

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör